

управління власністю в медичній сфері шляхом роздержавлення та приватизації; удосконалення механізмів державного управління в сфері охорони здоров'я з урахуванням основних напрямів медичної реформи та європейських стандартів охорони здоров'я.

Використані джерела

1. Вовк С. М. Системні трансформації охорони здоров'я: монографія. Донецький державний університет управління, МОН України. Кривий Ріг: вид. Р. А. Козлов. 2017. 315 с.
2. Карамішев Д. В., Удовиченко Н. М. Основні принципи функціонування системи охорони здоров'я в контексті загальнолюдських цінностей соціальної держави. Медичне право України: правовий статус пацієнтів в Україні та його законодавче забезпечення (генезис, розвиток, проблеми і перспективи вдосконалення): матеріали II Всеукр. наук.-практ. Конф. 17-18.04. 2008 р. Львів, 2008. С.129-136.
3. Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» : Указ Президента України станом на 09.02.2016. № 42/2016 / Офіц. інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/documents>.

Анна ЧЕРВОНА

здобувачка освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування» THEU
Науковий керівник – к.е.н., доц. кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу THEU Тамара ПОПОВИЧ

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ: СУТНІСТЬ, МІСЦЕ ТА ЗНАЧЕННЯ

Бізнес-планування є невід'ємним елементом стратегічного планування, тобто системи планування як сукупності інтегрованих в упорядковану систему елементів, передусім, таких як: інформація, розподіл ресурсів, прийняття рішень, організація процесів та процедури планування тощо. Головна мета планування полягає в тому, щоб бути результативним інструментом у досягненні поставлених економічних завдань. Важливість системи бізнес-планування в сучасних умовах пов'язується з євроінтеграційними процесами України та проблемою підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств [1, с. 268], що в свою чергу вимагає вирішення питання про доцільність та відповідність вітчизняних методологічних підходів до розроблення бізнес-планів з урахуванням зарубіжної практики. Практика планування в умовах ринкової економіки та сучасний стан розвитку економіки у світі, доводять високу ефективність організації планування інноваційної діяльності в формі бізнес-планів. Бізнес-план є одним із видів формалізованого планування для успішного розвитку бізнесу і приватного підприємництва, без

чого неможливо забезпечити інноваційний розвиток.

За науковими трактуваннями, бізнес-планування – це ділове планування, і є самостійним видом планової діяльності, що безпосередньо пов'язана із підприємництвом. Щодо визначення сутності самого поняття «підприємництво», то з цього приводу існує багато думок, відповідно до яких дана категорій трактується як: процес створення чогось нового; динамічний процес нарощування багатства; принципово новий тип господарювання, що базується на інноваційному поведженні власників підприємства; вміння організувати власний бізнес і успішно здійснювати функції, пов'язані з його управлінням [1; 2]. Тобто під терміном «бізнес» мається на увазі економічна діяльність суб'єкта в умовах ринкової економіки, націлена на отримання прибутку шляхом створення і реалізації певної продукції (товарів, робіт, послуг).

У широкому сенсі під бізнес-плануванням розуміють, як правило, систему комплексного планування діяльності організації, а результатом бізнес-планування є вся система її планів. Приміром, в економічній літературі представлений погляд про те, що «сучасною методологією стратегічних і внутрішньофірмових планів діяльності будь-якої фірми є методологія бізнес-планування» [2, с. 18]. Остання поширюється на «будь-які ділові пропозиції, проекти, угоди... на розроблені перспективні і поточні плани виробничої, збутової, соціальної та інших видів діяльності фірми» [2, с. 18]. Також в економічній літературі представлена думка, що «результатом бізнес-планування є система планів» [3, с. 35], куди включають стратегічні плани, плани розвитку фірми, короткострокові плани фірми, поточні плани підрозділів, програми та бізнес-проекти» [3, с. 35-36].

У вузькому сенсі категорія «бізнес-планування» використовується, передусім, для позначення процесу розробки бізнес-проектів і бізнес-планів. У такій інтерпретації цей термін і отримав найбільш широке застосування, практично витіснивши з користування більш громіздке словосполучення «розробка бізнес-планів» [4;5]. Варто зауважити, що сьогодні зустрічається й інша термінологія, що застосовується по відношенню до бізнес-планування, зокрема «планування ділового розвитку фірми» [4, с. 34], «ділове планування» [5, с. 6-12], а бізнес-план часто називають «діловим планом» [4, с. 37]. Також досить часто зустрічається термін «проект». Під проектом розуміється система технічних, організаційно-правових та фінансових документів, необхідних для здійснення будь-яких дій [3,с.192]. Сьогодні таке визначення використовується для позначення практично будь-якого планованого заходу, спрямованого на вирішення завдань, пов'язаних з виробничою, комерційною, інноваційною, соціальною та екологічною діяльністю організації.

В сучасних умовах значного поширення набуває стратегічне планування. З його допомогою формуються глобальні цілі розвитку організації, а також можливість їх коригування, раціональний розподіл і ефективне використання всіх видів ресурсів, відбувається пошук нових організаційних стратегій. Водночас, після формування стратегічного плану, керівництво організацією стикається з проблемою організаційної ефективності його реалізації, а саме: доведенням завдань до виконавців, дотримання термінів виконання, перекладанням стратегічних планів в площину конкретних заходів щодо їх досягнення. Саме тут може прийти на допомогу бізнес-планування.

Існують загальні вимоги до бізнес-планування. Одне з основних – ретельне складання бізнес-плану. Дуже важливо зробити це саме на папері відповідно до певних вимог і провести спеціальні розрахунки. Останнє допомагає передбачити майбутні ризики і зрозуміти, чи є вони прийнятними, наскільки можливо застрахуватися від них, чи потрібні для цього додаткові ресурси. Важливою є також особиста участь керівника в складанні бізнес-плану, тому що, включаючись в роботу особисто, він моделює свою майбутню діяльність і діяльність організації.

Отже, бізнес-планування є впорядкованою сукупністю послідовних стадій та дій, що пов'язані із ситуативним аналізом зовнішнього середовища, полягають у визначенні цілей бізнес-планування, здійсненні планування (розробкою бізнес-плану), просуванням бізнес-плану на ринок, реалізацією бізнес-плану, а також контролем за його виконанням. Іншими словами, це об'єктивна оцінка власної підприємницької діяльності організації, а також є необхідним інструментом прийняття проєктно-інвестиційних рішень. Тобто, в загальному підсумку бізнес-планування включає вирішення стратегічних і тактичних завдань, що стоять перед організацією.

З метою успішної організації процесу бізнес-планування необхідна наявність певних обов'язкових умов (компонент), які взаємно пов'язані між собою і створюють інфраструктурне середовище процесу бізнес-планування організації. По-перше, це методологічна і методична база складання, контролю та виконання бізнес-плану (формує аналітичний блок процесу планування). По-друге, для того щоб розробити бізнес-плани, потрібна як внутрішня, так і зовнішня інформація про середовище діяльності підприємства. По-третє, процес бізнес-планування, як правило, реалізується через відповідну організаційну структуру і систему управління, що є складовими організаційного блоку процесу. По-четверте, в процесі бізнес-планування та контролю за ним здійснюється реєстрація і обробка великих масивів інформації. Програмно-технічні засоби, що використовуються в процесі

розробки планових показників, складають програмно-технічний блок системи бізнес-планування [6].

Отже, бізнес-планування слугує інструментом оцінки тих чи інших економічних проєктів організації, а бізнес-план – є активним робочим інструментом управління, відповідним пунктом усієї планової та виконавчої діяльності організації. Бізнес-план дає можливість аналізувати, контролювати та здійснювати оцінку успішності діяльності у процесі реалізації інвестиційного проєкту, виявляти певні відхилення при цьому та ефективно здійснювати коригування напрямків розвитку бізнесу [7, с. 81; 8]. Розвиток бізнес-планування, накопичений позитивний досвід дозволяють констатувати, що бізнес-планування є невід’ємною частиною системи менеджменту будь-якої організації. У загальному підсумку бізнес-план повинен наочно і обґрунтовано продемонструвати, що проєкт є технічно цілісним, життєздатним, керованим, рентабельним і не завдає шкоди навколишньому середовищу. При цьому проведення значної підготовчої роботи створює основу для ефективного бізнес-планування у відповідності з існуючими методичними підходами та вимогами.

Використані джерела

1. Кваша О.С., Фоміна В.В. Бізнес-планування у діяльності організації: європейські стандарти, основні методологічні підходи та базові процедури. *Економіка і суспільство*. 2017. Вин. 12. С. 268-275.
 2. Слинков В.В. Бизнес-план и организация финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. К.: Алерта, 2004. 456 с.
 3. Макаренко С.М., Олійник Н.М. Бізнес-планування. Навч.-метод. посібник. Херсон. ТОВ «ВКФ СТАР», 2017. 224с.
 4. Кучеренко В.Р., Карпов В.А., Маркітан О.С. Бізнес-планування фірми: навч. посіб. Київ: Знання, 2016. 423 с.
 5. Васильців Т.Г., Качмарик Я.Д., Блонська В.І., Лупак Р.Л. Бізнес-планування: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 173 с.
 6. Чукаєв В.О. Бізнес-планування: методологічні аспекти. URL: <http://kerivnyk.info/2016/02/chukaev.html>
 7. Діденко Є.Д., Нячур Б.С. Бізнес-планування та його роль у стратегічному управлінні підприємством. *Економіка та держава*. 2016. № 12. С. 78-81.
- Масловська М.В., Перевозчикова Н.О. Особливості процесу бізнес-планування в сучасних умовах розвитку України. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2474>